
VOORSCHOOL SLUIS

2025 - 2026

INLEIDING

Met dit voorstel geven wij invulling aan het speerpunt “Uitbreiden gratis kinderopvang” zoals opgenomen in het coalitieakkoord 2022-2026 “Strategie met ambitie”.

“We onderzoeken de mogelijkheden om, vooruitlopend op landelijke regelgeving, gratis kinderopvang te kunnen aanbieden in (delen van) de gemeente. Wij maken hier een speerpunt van beleid van”.

Het voorstel biedt ook een vervolg op de Zeeuws-Vlaamse pilots gratis kinderopvang en de startgroepen. De bedoeling was deze pilots te laten aansluiten op het kabinetsplan om de kinderopvang in Nederland bijna gratis te maken. Doordat deze plannen zijn uitgesteld tot 2027 sluit de financiering vanuit de Regiodeal niet meer aan. Na een verlenging met een half jaar is de pilot gratis kinderopvang in juli 2024 gestopt. De startgroepen lopen nog tot juli 2025.

De periode van verlenging van de gratis kinderopvang is benut om onderzoek te doen naar de effecten van gratis kinderopvang. De aanpak bleek succesvol op belangrijke thema's. Redenen temeer om deze aanpak te verduurzamen.

Op Zeeuws-Vlaams niveau zetten we in op een gezamenlijke lobby om de resultaten van de pilots op langere termijn te borgen. Voor Zeeuws-Vlaanderen ligt de grootste prioriteit op dit moment bij het creëren van duidelijkheid over het wel of niet doorzetten van de startgroepen na juli 2025. Daarnaast wordt met alle betrokkenen gewerkt aan een projectplan voor 2027 en verder. Dit is het jaar waarin, naar verwachting, het Rijk kinderopvang voor werkende ouders voor 96% zal gaan compenseren.

De gemeente Sluis volgt voor de lange termijn de Zeeuws-Vlaamse ontwikkelingen. Voor de korte termijn (2025/2026) stellen wij een alternatieve route voor. Het coalitieakkoord en de beschikbaar gestelde middelen maken het mogelijk om per 1 januari 2025 al van start te gaan met een nieuw plan. Samen met Kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen is een voorstel uitgewerkt waarmee gemeente Sluis al invulling geeft aan de Zeeuws-Vlaamse ambitie: **“Een vorm van voorschoolse educatie voor elk kind van 2 tot 4 jaar”**

1. KINDEROPVANG IN DE GEMEENTE SLUIS

De Stichting Kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen is een maatschappelijke kinderopvang organisatie met locaties in de hele regio Zeeuws-Vlaanderen. In onze gemeente hebben zij aanbod in 9 kernen. Daarnaast zijn er twee kleinschalige particuliere opvangaanbieders, namelijk in Nieuwvliet en in IJzendijke. In totaal maken ruim 1.000 kinderen gebruik van kinderopvang in de gemeente Sluis.

Het voorstel is gebaseerd op kwalitatief goed aanbod en een breed bereik van voorschoolse educatie. In onze gemeente is Kinderopvang Zeeuws-Vlaanderen (KOZV) de enige voorziening met een totaalaanbod VVE. Om deze reden hebben KOZV en gemeente Sluis gezamenlijk dit voorstel vorm gegeven.

1.1. VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE (VVE)

WETTELIJKE TAAK

Gemeenten hebben de wettelijke taak om 16 uur vroeg- en voorschoolse educatie (VVE) aan te bieden aan peuters tussen 2,5 en 4 jaar met een risico op een onderwijsachterstand (doelgroeppeuters). Voor de uitvoering van deze taak heeft de gemeente Sluis afspraken gemaakt met de KOZV. Sinds 2020 wordt hiermee gedurende 40 weken, 16 uur per week VVE gerealiseerd. Daarnaast krijgen de doelgroeppeuters in de zomervakantie nog een extra aanbod van 16 uur per week Zomervakantie-VVE.

Als deze (doelgroep-) peuters op jonge leeftijd voorschoolse educatie volgen, lopen ze een belangrijk deel van hun achterstand in, voordat ze starten op het primair onderwijs.

Op basis van een overeenkomst werken basisonderwijs, kinderopvang, GGD-JGZ en gemeenten samen om achterstanden bij kinderen te voorkomen. Deze overeenkomst bevat afspraken omtrent de toeleiding van doelgroeppeuters tot de voorschoolse voorzieningen met een specifiek VVE-aanbod. Naast uitvoeringsafspraken is in deze overeenkomst een Zeeuws-Vlaamse doelgroepdefinitie opgenomen. Op basis van deze definitie wordt een VVE-indicatie afgegeven door de JGZ-medewerker

Er is een overgangsregeling ingesteld voor peuters tussen de 2 en 2,5 die tijdelijk buiten de boot vielen en nu wel al kunnen deelnemen aan het nieuwe programma. Zo wordt er subsidie verleend voor zowel peuters van ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag als voor peuters van ouders die daar wel recht op hebben. Op basis van de beleidsregels Bijzondere Bijstand en Minima kan door ouder(s) met een beperkt inkomen bijzondere bijstand voor kinderopvang worden aangevraagd. Gezinnen met sociale of medische problematiek die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag kunnen aanspraak maken op een gemeentelijke bijdrage smi (sociaal medische indicatie).

PROFESSIONALISERING

Bij VVE is vooral de kwaliteit van het aanbod erg belangrijk. Hierin is door KOZV de laatste jaren volop geïnvesteerd.

Het personeel van de kinderopvang wordt ondersteund in het volgen van scholing. Sinds 2022 moet op alle locaties voor voorschoolse educatie (VE) een hbo-opgeleide professional beschikbaar zijn als coach en/of beleidsmedewerker. Daarnaast is de intern-begeleider (IB-er) geïntroduceerd. De inzet van deze professionals zorgt voor het verhogen van de kwaliteit van het aanbod, het versterken van de pedagogisch medewerkers en het (verder) ontwikkelen van het pedagogisch beleid.

1.2. HET BESTAANDE AANBOD VAN KOZV IN DE GEMEENTE SLUIS

- Reguliere kinderopvangopvang in Aardenburg, Breskens, Cadzand, Eede, Groede, Oostburg, IJzendijke, Schoondijke en Sluis.
Hier bestaat het aanbod uit kinderdagverblijf/peuteropvang en buitenschoolse opvang. De opvang locaties zijn of worden gekoppeld aan de basisschool waardoor een doorgaande ontwikkelingslijn is verzekerd.
- Gastouderopvang in diverse kernen in de gemeente Sluis. 8 gastouders bieden in de eigen woning opvang aan.
- Startgroepen in Eede, Aardenburg, Cadzand en Sluis.
Aanbod van peuterarrangement 3 dagdelen gratis/2 betalen tot 1-7-2025
- Gratis opvang : vanuit de Zeeuws-Vlaamse pilot aanbod van gratis arrangement voor alle kinderen van 0-4 jaar in Eede tot 1-7-2024.
- Inclusieve BSO in Oostburg (BSO Uniek). Een combinatie van reguliere-BSO, BSO plus en structuur-BSO waar vanuit KOZV extra begeleiding wordt geboden aan kinderen die dat nodig hebben. Dit organiseert KOZV samen met Juvent die op deze locatie behandeling/jeugdzorg aanbiedt. De kinderen ontwikkelen, spelen en sporten samen. Deze combinatie van functies, kinderen en activiteiten vormt een geslaagde inclusieve setting.

2. VOORSTEL AANPAK GEMEENTE SLUIS

2.1. DE VOORSCHOOL SLUIS

Gratis voorschoolse educatie voor alle kinderen van 2 tot 4 jaar

De opgedane kennis en ervaring uit de startgroepen en de pilot gratis opvang willen we benutten voor de volgende stap: gelijke kansen voor alle kinderen in de gemeente Sluis.

Op basis van de onderzoeken naar het effect van de gratis opvang en startgroepen kunnen we stellen dat ze:

- ✓ Kansengelijkheid en arbeidsparticipatie stimuleren;
- ✓ De weglek naar Vlaanderen verminderen;
- ✓ Een positief effect hebben op het voorkomen van jeugdzorg en het behoud van voorzieningen in onze gemeente en regio.

Kinderen die vanaf 2 jaar instromen, blijven binnen het Nederlandse basisonderwijs en dragen daarmee ook bij aan het behoud van de laatste school op het dorp. Daarnaast ervaren de kinderen een natuurlijke overgang naar groep 1. Zij kunnen zich doorlopend ontwikkelen. Achterstanden worden ingelopen en/of tijdig gesignaleerd waardoor vroegtijdig kan worden gereageerd. Ook blijkt uit recent onderzoek dat kinderopvang een positief effect heeft op het gedrag en welzijn van kinderen.

Vooruitlopend op landelijke ontwikkelingen en de uitwerking van de Zeeuws-Vlaamse ambitie stellen wij voor om alle kinderen van 2 tot 4 jaar in de gemeente Sluis, 12 uur gratis voorschoolse educatie aan te bieden. We creëren hiermee de voorziening 'de Voorschool Sluis'.

De 'voorschool Sluis' biedt 12 uur gratis opvang per week voor alle kinderen van 2-4 jaar. Hiermee zetten we het succes van de startgroepen voort en breiden deze uit naar die leeftijdscategorie in alle kernen binnen de gemeente. Omdat we onze droom van een voorschool voor alle kinderen in de gemeente Sluis willen realiseren schrappen we enerzijds de verplichte afname 2 dagdelen (2 dagdelen betalen/3 dagdelen gratis). Anderzijds bieden we ouders met kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, 4 uur extra gratis opvang. Zo halen we de drempel voor ouders die niet werken en niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag weg. Tot nu toe was het voor- en vroegschoolse aanbod van 16 uur voor doelgroepkinderen slechts voor de helft gratis toegankelijk.

Met deze interventies hopen wij het bereik aan onze voorschoolse voorziening te verhogen. Wij streven naar een deelnamepercentage van 75% (2-4 jaar) voor gemiddeld 10 uur per week.

Voor de ouders in de kernen Aardenburg, Cadzand, Eede en Sluis betekent dit geen verplichte afname van 2 dagdelen om in aanmerking voor 3 dagdelen (12 uur) gratis opvang en de mogelijkheid voor 8 uur extra als er extra ondersteuning nodig is (kinderen met een doelgroepindicatie). Voor de overige kernen is er standaard 12 uur extra gratis opvang en 8 uur extra voor doelgroepkinderen.

De uitgangspunten van het plan:

- Ook zonder doelgroep indicatie
- Starten vanaf leeftijd 2 jaar
- Ouders werkend en niet-werkend
- Geen eigen bijdrage
- Op alle locaties KOV die zijn/worden gekoppeld aan een basisschool

- Gelijk speelveld met Vlaanderen

Wat willen we bereiken?

- ✓ Kansengelijkheid
- ✓ Minder weglek naar Vlaanderen
- ✓ Verhogen van arbeidsparticipatie
- ✓ Normalisering en een groter bereik van voorschoolse educatie
- ✓ Voorkomen van jeugdzorg door vroegsignalering
- ✓ Versterking van de doorgaande ontwikkellijn

2.2. WANNEER VAN START?

Als alle kinderen in onze gemeente de kans geboden wordt om per week 12 uur naar de Voorschool te gaan dan heeft dat ook gevolgen voor organisatie en inzet van personeel. De KOZV zal zich hierop moeten voorbereiden voor wat betreft financiële organisatie en werving van extra krachten.

Het voorstel is het plan low profile in te laten gaan vanaf januari 2025. Met low profile wordt bedoeld dat de contracten van de huidige deelnemers als eerste worden omgezet naar de financieringsvorm 12 of 16 uur gratis. Na deze 1e fase kan het aanbod worden uitgebreid

De huidige startgroepen en bijbehorende financiering lopen nog tot 1 juli 2025. Met ingang van 1 januari 2025 wijzigt ook voor de kinderen op de huidige startgroeplocaties het financieel arrangement van 3 dagdelen gratis/2 dagdelen betalen naar 12 uur gratis Voorschool zonder verplichte afname van 2 extra dagdelen.

2.3. WAT HADDEN WE EN WAT WORDT HET?

Fase	gestopt	stopt	nieuw
	Gratis Kinderopvang	Startgroepen	Voorschool Sluis
Aanbod	16 uur gratis	3 dagdelen gratis en 2 dagdelen betalen	regulier 12 uur gratis doelgroep 16 uur gratis
Doelgroep	0 – 4 jarigen	2 tot 4 jarigen	2 tot 4 jarigen
Ouders	Werkend/niet-werkend	Werkend/niet-werkend	Werkend/niet-werkend
Eigen bijdrage	geen	2 dagdelen betalend	geen
Locaties	1 kern: Eede	4 kernen: Sluis, Eede, Aardenburg, Cadzand	9 kernen: Aardenburg, Eede, Breskens, Cadzand, Groede, Oostburg, IJzendijke, Schoondijke en Sluis
Financiering	Gemeente, onderwijs, Kinderopvang ZV, Regiodeal	Gemeente, onderwijs, Kinderopvang ZV, Regiodeal	Gemeente Sluis en Kinderopvang ZV (Nieuwe Regiodeal in aanvraag)
Looptijd	tot juli 2024	tot juli 2025*	jan. 2025 tot jan. 2027

*bij invoering Voorschool stoppen startgroepen per 1 januari 2025 in gemeente Sluis

2.4. MONITORING

In de periode januari 2025 tot januari 2027 worden uitvoering en resultaten van het plan geëvalueerd. In de stuurgroep Kindvoorzieningen, de werkgroep Kraamkamer én in het bestuurlijk overleg monitoren we volgende ontwikkelingen en resultaten:

- Is het aantal kinderen dat deelneemt aan VVE toegenomen? Aantal.
- Zo ja, ontstaan door deze toename wachtlijsten bij de kinderopvang?
- Hoe is het effect op de uitstroom naar België?
- Hoe is het effect op doorstroom naar Nederlands onderwijs?
- Zijn de nieuwe deelnemers vooral kinderen van werkende of niet-werkende ouders?
- Wat is het effect op ontwikkeling en kansengelijkheid?
- Wat is het effect op onderwijsachterstanden?
- Wat is het effect op arbeidsparticipatie?

2.5. FINANCIËEL

De uitgaven voor ons speerpunt de 'voorschool Sluis' bedragen naar verwachting € 2,6 miljoen euro tot en met eind 2026. Onze plannen kunnen we gedeeltelijk financieren vanuit bestaande middelen. Deze proeftuin kunnen we mede mogelijk maken via de inzet van de door uw raad gereserveerde middelen. De bijdrage vanuit deze stelpost loopt op tot ruim 1 miljoen in 2026. Daarna hopen we op aanvullende externe financiering en komen we terug met een nieuw voorstel.

2.6. ALTERNATIEVE SCENARIO'S

Het stimuleren van kansengelijkheid is een belangrijk doel wat in dit voorstel wordt nagestreefd. De kracht van dit voorstel ligt juist in het aanbod voor alle kinderen in alle 9 kernen waar de kinderopvanglocatie is of wordt gekoppeld aan een basisschool. Als we kiezen voor enkele kernen dan benadelen we niet alleen de kinderen in de andere kernen maar ook de basisscholen.

Het verschil tussen de scenario's zit in het aantal gratis aangeboden uren.

1. 16 uur gratis opvang voor alle kinderen dus ook vier extra voor werkende ouders die gebruik kunnen maken van de kinderopvangtoeslag. Wij denken dat extra kosten niet in verhouding staan tot de bijdrage aan de geformuleerde doelstelling.
2. Minder gratis uren (8 in plaats van 12) voor werkende ouders in de kernen waar nu geen startgroepen bestaan. Dit betekent alsnog 8 uur extra ten opzichte van de huidige situatie. Een goedkopere variant waarmee de doelstelling wel behaald kan worden. Uit organisatorische overwegingen en alle kernen gelijk minder wenselijk.

In alle scenario's bieden wij onze doelgroepkinderen die extra ondersteuning nodig hebben 16 uur gratis opvang. In de tabel staat het verschil in uren voor de reguliere opvang met tussen haakjes de oude situatie en de kosten per scenario voor de proefperiode.

Scenario	Startgroepkernen	Overige Kernen	Kosten
Voorkeur	12 (12)	12 (0)	2,6 miljoen
Alternatief 1	16 (12)	16 (0)	3,1 miljoen
Alternatief 2	12 (12)	8 (0)	2,1 miljoen

2.7. TIJDPAD

15 oktober 2024 presentatie commissie Samenleving/Middelen
31 oktober 2024 besluitvorming raad

2.8. RISICO'S EN INTERVENTIES

Doordat we in deze fase moeten rekenen met aannames, voor wat betreft de groei van het bereik en deelname, moeten we rekening houden met mogelijke risico's en interventies.

- Onvoldoende plaatsingsmogelijkheden: alternatieven aanbieden, extra ruimte zoeken en werken met wachtlijst;
- Meer kinderen of meer dagdelenafname: financiële afspraken KOZV-gemeente
- Onvoldoende personeel of personeel nog niet gediplomeerd voor vve: werken met wachtlijst en personeel werven;
- Onvoldoende ruimte: extra ruimte zoeken en werken met wachtlijst;
- Kostprijs hoger dan begroot: financiële afspraken KOZV-gemeente;
- Bezuinigingen Rijk op SPUK OAB: gemeentelijke middelen inzetten;
- Verschillen in koers tussen de drie gemeenten: korte lijnen en goede afstemming;
- Uitstel of afstel landelijke stelselwijziging

2.9. EVALUATIE

In 2026 komen we met een definitieve evaluatie en een integraal plan onderwijs- en kindvoorzieningen voor de langere termijn. De komende anderhalf jaar is nog veel in ontwikkeling op landelijk en Zeeuws-Vlaams niveau. In 2027 is bekend hoe het kinderopvangstelsel eruit gaat zien en weten we meer over de resultaten van de Zeeuws-Vlaamse lobby richting het Rijk. Een bijkomend voordeel is dat de toekomstige beleidsperiode dan gelijkloopt met de rijksmiddelen via de specifieke uitkering voor OAB (onderwijsachterstandenbeleid).